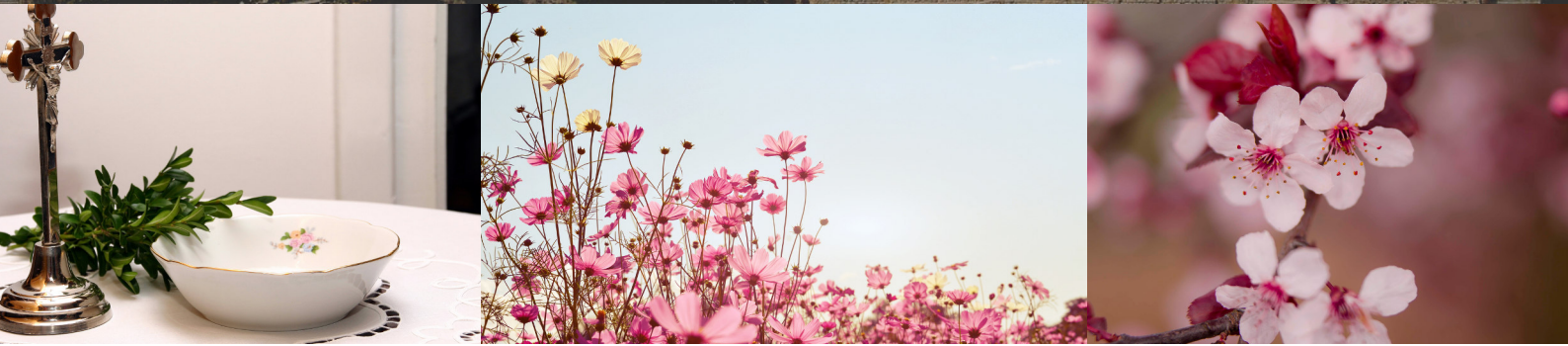

CVETNA NEDELJA

Veliki teden 2021

Z cvetno nedeljo pričnemo z praznovanjem velikega teden, ki traja od cvetne nedelje do velike noči.

- Cvetna nedelja: spomin Jezusovega vhoda v Jeruzalem
- Veliki četrtek: *spomin zadnje večerje*
- Veliki petek: *spomin Jezusove smrti na križu*
- Velika sobota: *dan tišine, ker se spominjamo Jezusa, ki leži v grobu*
- Velika noč: *praznovanje Jezusovega vstajenja.*

SIMBOLI CVETNE NEDELJE

Na cvetno nedeljo izstopajo trije simboli: **pot**, **zelenje** in **vzklik hozana**. Nomadsko ljudstvo Izrael je svojo zgodovino razumelo kot popotovanje, ki se je začelo s praočetom Abrahamom, ki se je po Božjem klicu odpravil na pot v obljubljeni deželo. Simbol poti nastopa tudi v Jezusovem življenju (prim. Mt 7,13 in sl.; 19,29; 22,16) in doseže vrhunec v izreku: »Jaz sem pot, resnica in življenje« (prim. Jn 14,6a).

POMEN CVETNE NEDELJE

Cvetna (oljčna) nedelja ali nedelja Gospodovega trpljenja je prvi dan velikega tedna, ko bogoslužno dogajanje predstavlja Jezusov slovesni vhod v Jeruzalem. Obredi cvetne nedelje, zlasti procesija z zelenjem in branje evangeljskega poročila o Jezusovem trpljenju (pasijon), izvirajo iz bogoslužnih navad jeruzalemske Cerkve, ki so poznane in opisane že v 4. stoletju. Posebnost maše na cvetno nedeljo je začetek obreda z blagoslovom zelenja pred cerkvijo, ki ga v procesiji med petjem slavnih pesmi odnesejo v cerkev. Zelenje (oljčne vejice in različne vrste butar) verniki zbirajo in povezujejo po posebnih krajevnih navadah ter blagoslovljenega odnesejo domov. V ospredju bogoslužja cvetne nedelje ni blagoslov zelenja, temveč procesija v čast Kristusu Kralju.

“
*»Hozána
Davidovemu
sinu!
Blagoslovljen,
ki prihaja v
Gospodovem
imenu! (Mt
21,9)*

Jezusovo javno delovanje je v Novi zavezi opisano kot stalno popotovanje v Galileji in Judeji, dokler osamljen ne umre na križu. Kot Vstali spremlja dva učence na poti v Emavs (prim. Lk 24,13–35). To je simbol, da spremlja tudi Cerkev na njeni poti skozi zgodovino, jo podpira z močjo Svetega Duha. Verniki v spomin na Jezusov slovesni prihod v Jeruzalem[2] oblikujejo procesijo, ki se začne na prostem in se konča v bogoslužnem prostoru.

VELIKI ČETRTEK

Veliki teden 2021

Veliki četrtek je dan evharistije in postavitve duhovniške službe. Na ta dan se spominjamo obhajanja Jezusove zadnje večerje z apostoli, ki predstavlja ustanovitev zakramenta evharistije. Spominjamo se tudi zapovedi ljubezni in služenja drug drugemu.

SIMBOLI VELIKEGA ČETRTEKA

Simbola kruha in vina sta nerazdružljiva. Hrana in pijača sta človeški potrebi, zato kruh predstavlja osnovno hrano, ki je nujna za preživetje. Jezus je kruh in vino zaradi njune sporočilnosti pri zadnji večerji izbral za znamenji njegovega telesa in krvi.

VELIKI ČETRTEK IN EVHARISTIJA

Za poimenovanje in označevanje zakramenta evharistije, ki ga je Jezus ustanovil pri zadnji večerji, so prvi kristjani uporabljali izraz lomljenje kruha, prav po značilnem dejanju, ko so pri evharistiji lomili kruh. Pozneje se je uveljavil izraz evharistija, ki v grškem jeziku pomeni (za)hvala,. glagol eucharistein pa pomeni zahvaljevati se. Nekateri tudi danes upravičeno govorijo o zahvalni daritvi. Šele v poznejši dobi se je uveljavil izraz maša. Izhaja iz latinske besede mittere (poslati, odposlati), saj so verniki pri maši poslani, da jo uresničujejo v svojem življenju. V starokrščanskih časih so v Rimu po evharistični molitvi razlomili posvečeni kruh in ga po diakonih poslali drugim cerkvam v mestu. Tam so jih dali v kelih, da bi tako pokazali, kako so ena sama Cerkev, ker obhajajo eno evharistijo. Posvečeni kruh so poslali tudi bolnikom, ki se niso mogli udeležiti evharistije, in mučencem, ki so bili zaprti v ječah.

Kruh in vino poleg posebnega pomena v okviru posvetitve pri maši simbolizirata tudi cerkveno skupnost in njeno edinost. Kruh je pripravljen iz moke, ki se pridobiva iz številnih zmletih žitnih zrn, vino pa iz mnogih grozdnih jagod. Prve krščanske skupnosti so v teh prvinah videle znamenje edinosti Cerkve, saj je tudi Cerkev sestavljena iz številnih posameznikov, ki sobivajo v duhu edinosti.

“
*Novo zapoved
vam dam, da se
ljubite med
seboj! Kakor
sem vas jaz
ljubil, tako se
tudi vi ljubite
med seboj!*
(Jn. 14,34)

VELIKI PETEK

Veliki teden 2021

Veliki petek je edini dan v cerkvenem letu, ko ni svete maše. Pri bogoslužju ob 15. uri, ko obhajamo spomin na Jezusovo smrt na križu, molimo križev pot.

SPOMIN TRPLJENJA IN SMRTI

Opravilo velikega petka ima tri dele. Sveto opravilo se začne v tišini s počastitvijo razgrnjenega oltarja, ki predstavlja Kristusa, oropanega človeškega dostojanstva, ki so mu vzeli vse in ki je na križu občutil zapuščenost. Ko glavni mašnik pred oltarjem na tla leže na obraz verniki pokleknejo in nekaj trenutkov tiho molijo. Zatim prisluhnejo Božji besedi. Po berilih se posluša poročilo evangelista Janeza o Jezusovem trpljenju in smrti, ki je uničila človekovo smrt in odprla pot v poveljano življenje pri Očetu. Po križu so odprta vrata v nebo.

SIMBOLI VELIKEGA PETKA

Čeprav ima veliki petek noto žalovanja, ne smemo spregledati, da imata svoj smisel tudi veselje in upanje. Tudi na ta dan, tako kot na cvetno nedeljo, naj bi prevladovala misel na Kristusovo zmago. Na to nakazuje tudi rdeča mučeniška barva, ki jo uporabljamo pri bogoslužju in spominja na zmago, zaradi katere ima mučeništvo svoj pomen. V Katoliški Cerkvi na veliki petek velja strogi post.

»Oče, v tvoje roke izročam svojega duha.« In ko je to rekel, je izdihnil.
(Lk, 23,46)

VELIKA SOBOTA

Veliki teden 2021

Praznovanje velike sobote se začne z obredi velikonočne vigilijske (bdenja), ki nas s slovesnim bogoslužjem uvede v skrivnost Kristusovega vstajenja.

OGENJ IN VODA

Na veliko soboto zgodaj zjutraj duhovniki blagoslovljajo velikonočni ogenj in vodo, s katerima verniki pokadijo in pokropijo domove. Ogenj použiva, ogreva, žge, prečiščuje ..., zato je že od nekdaj veljal za posebej dragocenega. V Svetem pismu nastopa na več mestih: npr. Bog se Mojzesu prikaže v gorečem grmu na gori Sinaj (prim. 2 Mz 3,2); Izraelce je na poti skozi puščavo spremljal ognjeni steber, ki je bil znamenje Božje navzočnosti (prim. 2 Mz 13,21–22) ter drugod, kjer ima vlogo prečiščevanja. V Stari zavezi se ogenj uporablja kot simbol razodevanja Boga. Simbolizira namreč Božjo nepristopnost in svetost.

Simbolika vode odkriva njen pomen v vsakdanjem življenju. Kakor si človek umaže telo, si lahko umaže tudi dušo, zato jo moramo po potrebi tudi očistiti. Voda je v različnih kulturah znamenje notranjega očiščevanja. Potopitev v vodo Gangesa za hindujce, v Nil za Egipčane ali v Jordan za Jude je imela in ima še vedno velik pomen za odpuščanje grehov in notranje očiščenje.

Praznovanje velike sobote se začne z obredi velikonočne vigilijske (bdenja), ki nas s slovesnim bogoslužjem uvede v skrivnost Kristusovega vstajenja.

“
»Jaz sem luč sveta. Kdor hodi za menoj, ne bo hodil v temi, temveč bo imel luč življenja.«
(Jn 8.12)

SPOMIN KRSTA

Spomin na krst je najbolj izrazit pri velikonočnem bdenju (vigiliji) na veliko soboto. Mašnik blagoslovi krstno vodo in če so pri bogoslužju navzoči katehumeni, jih ob tej priložnosti krsti.